

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“, eMS
ROBG-420

**ТЕРЕННО
АУДИОВИЗУАЛНО ПРОУЧВАНЕ
НА ТРАНСГРАНИЧНИ РИБАРСКИ ОБЩНОСТИ**

ИНТЕРВЮ
Велико Иванов - Цонев, Сребърна

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

www.interregrobg.eu

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Добър ден! Благодаря, че се съгласихте да се срещнем и да разговаряме! Моля ви първо да се представите! Как се казвате? Откъде сте?

От село Сребърна съм. Роден 50-а година, на 9 април. Живях около 30-40 години в Силистра. В момента съм пенсионер и се намирам в село Сребърна. Велико Йорданов Иванов, по прякор - Цонев.

По прякор Цонев?

Цонев.

Откога сте рибар?

От 73-а година започнах да риболувам по река Дунав.

Как се случи това?

Аз започнах шофьор в БСФС. С един мой колега от Попина, баща му е стар рибарин, и той е рибарин, започнахме да риболуваме заедно, вече като професионални рибари по река Дунав. 74-а година заминах в Гърция и той настояваше много да купим една мрежа за скумрия найлон. Тогава нямаше найлонови мрежи в Силистра. Купих я и започнахме да хващаме скумрии. Тогава имаше много скумрии и сме хващали много скумрия. И постепенно неговият баща ни научи къде и как да ходим по Дунава, да хващаме риба - с въдици, с винтери. Започнахме да си купуваме мрежи вече капронови, винтери, въдици. В продължение на близо 20 години заедно риболувахме с Кольо Гайдаров от Попина.

Имахте ли лодка?

Да, имахме лодка, мотор.

Как си купихте лодката?

Лодката беше първо на баща му. Той вече поостаря и не можеше да ходи за риба. Подари я на сина си и ние работихме с нея. От Попина той я донесе в Силистра. След няколко години аз си купих лодка. Двата бяхме с лодки. Риболувахме дълго време. След дойде демокрацията, мен ме съкратиха от БСФС. Няма къде да работя. Аз се принудих и дойдох в село Сребърна. Тук намерих друг колега, бай Петко се казва, заедно започнахме да работим в Атанасово. Село Атанасово се казваше до Дунава. Работехме с мрежи, винтери, въдици, с които хващаме много хубава риба. Да ви кажа честно, когато американците удариха Югославия, оттогава скумрията рязко намаля в река Дунав. Започна да идва само, казваме му чироз, по-дребна скумрийка такава. Другата риба имаше много - скобар, сом, мряна,

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

щука, бяла риба сме хващали много. Имаше и емоции. Веднъж той почна да центрира в лодката, когато изкарахме един сом 24 килограма, един - 9 и един - 6 в единия винтер. Ако не сте виждали винтер, ще ви покажа какво представлява. Той почна да трепери в лодката. Викам му: „Що трепериш бе?“ „Ами аз - каза - такоз нещо не съм виждал в живота си!“ Емоции.

Колко най-много скумрия сте хващали?

Значи, за един ден сме хващали близо около 100 килограма скумрия. Това беше, когато бяхме на пристанището в град Силистра. Там риболувахме с тоя колега, дето ви казвам Кольо Гайдаров от Попина. След това като дойдохме тука вече намаля скумрията и работехме повече на въдици и с винтери се занимавахме само.

Казвате промишлен риболов, в смисъл професионален риболов? На кого продавате? Как се е случвало?

Рибата си я продавахме свободно. Ние си плащахме билетите. Нашите билети бяха скъпи. И за мрежи, и за винтери струваха по 200 лева билетът годишно. Ние сами си търсехме пазар. Намирахме - по ресторанти, по села. По всякакъв начин да я пласирахме рибата.

Като сте двама души, как се дели уловът?

Уловът се дели така. Да речем, че сме хванали 20 килограма риба. Продаваме я примерно по 1 лев, значи печелим 20 лева. 10 лева на него, 10 - на мен. С тия пари си зареждаме бензин за мотора, отделяме пари да си купим мрежи.

С какви мотори, първо винаги ли сте били с мотори?

„Ветерок“. Винаги. По река Дунав е много трудно да работиш без мотор, защото това е течаща вода и е силна. С руски мотор „Ветерок“ беше. След това си купихме „Ямаха“. До последно работехме с тях, но когато намаля рибата и ние се отказахме.

Трудно ли беше да се намерят мотори „Ветерок“?

Трудно.

Откъде идваха?

Ние ги купувахме от хора, които са ходили в чужбина на работа и са ги донесли. Не е от магазин. По него време нямаше такива мотори по магазините.

Сигурно е било предизвикателство едни да имат, други да нямат?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Вярно е. Които нямаха мотори, много трудно им беше, всичко - на гребла. Да гребат е тежко.

Тази ваша първа лодка, която сте имали и която ви е била подарена от бащата на колегата ви, тя каква беше?

Дървена.

И вие се грижехте за нея?

Да, всяка година я бланкосваме.

А откъде вземате материала за бланкосването?

Бланкът пак чрез приятели, отнякъде го получаваха. Откъде го вземаха точно, не знам. Трябват ни 5 литра, заявяваме 5 литра. Носят ни, плащаме си го и трябва да се бланкосва. Защото иначе, ако не се бланкосва, тя поема вода дъската и почва да гние.

Да. Това кои години е?

Ами, това става 75, 6, 7, 8, 9, 10-а. До 2015-а година бяхме по река Дунав.

А тука има ли майстори на лодки?

Майсторите на лодки бяха в Тутракан. Там имаше завод, който произвеждаше дървени лодки и пластмасови.

А, хора прочути със занаят, които да ги ремонтират примерно?

Не. Ние сами сме ги ремонтирали. Счупи се дъска, сменяме си дъската. Така е. Иначе, няма никакъв цех в Силистра, който да ги ремонтира.

И какво, първата мрежа - от Гърция?

Да, първата мрежа беше от Гърция. Ходихме с моята съпруга заедно. Оттам си купихме скумрийницата. Така се казва - скумрийница.

Различните мрежи за различните риби имат ли свои наименования?

Да. Значи това е скумрийница. Тя е фацарийска мрежа.

Какво значи това?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Фацарийска, това означава, че тапите са големи и тя плува отгоре. Не е дънна. А има мрежи специално, които са за дъно. Пускат се и те си вървят по дъното да хващат дънна риба - шаран, сом, чига, моруна, каквото закачиш.

Да, разбирам. Ами, можете ли сам да си шиете мрежите?

Да, аз лично. Купих си две големи макари от бившия надзирател, Колю се казваше, от него. Той ми беше комшия в Силистра, продаде ми ги. Аз си оплетох за една година една мрежа седемдесет на сто метра дълга на един и осемдесет дълбока.

А кой ви е учил на този занаят?

Този занаят ме учи този стар мой колега от Попина, дето казах, Кольо Гайдаров, чрез баща му. Ходихме, те ни показаха как се плете, защо се плете и започнахме. И си изплетохме мрежата.

Има един инструмент, с който се плете?

Игла. Нарича се игла. Навива се на нея капронът, краецът и започваш да плетеш. Има си специална стойка, която е ограничение, на колко трябва да бъде окото - седемдесет, осемдесет, сто. И почваш с нея да плетеш.

А, вие, виждали ли сте стари мрежи не от найлон, не от капрон?

Не. Други мрежи, освен от капрон и найлон, не може да има. Няма такива мрежи. Всичко е капрон и найлон.

Памучни, от въжета?

Не. Памучни - не. Те са слаби. Памукът, той е слаб.

Бащата на приятеля ви с какво е ловил?

Той също с мрежи. Той е много стар рибарин. Почти, доколкото знам, с друго не се е занимавал, само с рибарлък в Попина.

А, вашата първа лодка къде седеше, там на Попина ли?

На пристанището на град Силистра.

На пристанището на Силистра.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да. Там си имаше лодкостоянка. По него време те ги охраняваха там. Пазеха ги лодките.

Тя е същата, която е и досега лодкостоянката?

Да. Където е „Никулден“, където е бившият ресторант „Дунав“ на пристанището.

И речна гара?

На пристанището, да, там си беше. И кораби пристигаха. По едно време руснаците, когато идваха от Русия, много кораби пристигаха, на ден по два, три кораба. И всичко заминаваше за Турция, за търговия. Много търговия се въдеше тогава. Точно коя година беше, не мога да си спомня, защото минаха много години.

Търговски кораби от Русия, които идват...?

Да, идваха тука, спираха на пристанището и оттук с автобуси заминаваха екскурзианти за Турция. Оттам като се върнат, мале, багаж, да видиш какво нещо, дрехи.

От какво зависи майсторлъкът на един рибар, професионален рибар?

Преди всичко да имаш желание. Нямах ли желание, не става. Не всеки може да стане рибар. Като няма желание той, като не го влече.

Има ли роля късметът?

Има. Това е вярно. Късметът си е късмет.

Правите ли нещо, за да му помогнете?

Ами, някой път като хванем така по-едра риба, вечерта се събираме за късмет да се почерпим. За пожелание за другия ден да има по-добър улов.

Ами, ако срещнете някой, който носи късмет или...?

Не, това не мога да го докажа, дали той е имал късмет или ние. Преди всичко се надяваме на нашия късмет.

Или ако сънуваш нещо много важно?

Какво да ви кажа? Имало е и такива случаи, когато съм сънувал вечерта, че хващам много риба. На другия ден отивам, няма риба. И такива случаи имам.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Отишло в сънищата.

Да.

Ами, казахте за винтер. После ще ви помоля да го покажете.

Да, ще ви покажа. И мрежите, ако искате, ще ви покажа.

Да, добре. Коя е най-ценната риба? Коя риба най-рядко се хваща?

Моруната и чигата. В момента почти изчезнаха от река Дунав.

Защо изчезнаха?

Ами аз ви казах, когато американците удариха Югославия, оттогава рибата рязко намаля по река Дунав, особено скумрията. Нещо стана замърсяване.

А, моруните и есетрите, да, знам, че те са забранени, всички знаем, че те са забранени. Имате ли спомени в миналото, когато са ги хващали, защото тук по Дунав са ловили много такива риби?

Единствено веднъж с колегата Кольо Гайдаров хванахме една морунка, някъде около кило, и я пуснахме. Това ни беше единственият улов на есетрова риба.

А, като сте бил малък, имате ли някакви детски спомени?

Значи, 66-а година по река Дунав имаше много сомчета. Ние няхахме въдици, няхахме найлон. Ако си спомняте вие, имаше едни отливки такива за чинии от найлон. Купували сме и ги развързваме, и така сме си правили въдици да хващаме. Въдицата я правихме с топлийка, нямаше и въдици откъде да си купим тогава. С топлийки сме хващали сомчета. Това го знаят цяло село тука. И не само на село, много хора го знаят.

Ама се сетихте за детските си спомени. А аз питах, в детството дали големи риби са хващали тука да ги показват? Или някой като улови голяма риба?

Голяма риба в детството, спомням си само веднъж, когато баща ми, лека му пръст, беше жив, донесе една щука от блатото. Трябва да е била някъде около дванедесет - тринадесет килограма. Те тогава косяха тръстика. В езерото тръстиката се косеше за камъшит. Правеха розозки за покривите на къщите.

Тука в Сребърна ли?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да, имаше камъшит, цех имаше, който ги произвеждаше тука тия рогозки.

Имаше цех в селото?

Да, в селото имаше цех. Сушеше се тръстиката там и правеха рогозки. И това зимата. Баща ми залагаше на жувец. Знаеш ли какво значи жувец?

Не.

Това е жив карас. На голяма кука се забива през гърба, изкопава се една голяма дупка в леда и се пуска жувецът. Върже се пак с тръстика, прави се като снопче, върже се и се оставя на самата дупка. То като дръпне и вече ти отиваш.

Пръчката е върху дупката ли, отдолу е рибката в дупката...?

Рибката закачена с куката и тя щуката е хищна риба. Тя лапа и я хващаш.

И остава там?

Да, трябва да отидеш да я хванеш, за да я изкараш. Тя като налапа куката, не пуска.

И това се случваше тука?

Да.

Езерото и блатото едно и също нещо ли са или различни?

Да, едно и също.

Значи хората са ловили риба преди в езерото?

Хващали са. Доколкото знам аз като малък, като дете имаше рибари от Татарица, казаци им казваме. Те риболуваха, имаха разрешение да риболуват.

Там?

Да, в езерото. Зимно време - за щука.

Ама по този начин?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да, нареждат, само ние му казваме такъми. Значи наредени по на метър въдици. Копаят една просека около двадесет - тридесет метра и пускат въдиците. Пак на жувец така. И на другия ден отиват и ги проверяват.

Имате ли приятели оттам, от Татарица? Е, що пък само татарите?

Ами тогаз те бяха рибари. Тука до Айдемир дето е, горе още като влизате в Айдемир. Там се казва Татарица.

Наричали са ги липованци?

Ох, това не мога да ви кажа.

А, има ли пресушени блата наоколо?

Не, това блато е Сребърна, блатото в Малък Преславец и в, мисля че в Граван имаше едно блато, ама не мога да ви кажа сега, дали е пресушено или не.

Освен хората от Татарица, помните ли дали е имало други хора или да сте чували, други хора да са ловили риба в блатата?

Тука в нашето ли?

Да. И изобщо?

Е, хващали са.

Само така, с такъмите през зимата?

Да. Е, през лятото влизат на въдица. Хващат черноперка, има и шаран. Сега има шаран, има платика, има сом.

А, с кошове, чували ли сте да са...?

Да, дори и аз съм слагал кош.

Как?

Значи, като малък, имаше до езерото върби като шибалки. Режем ги и дядо ми ми правеше кош. Значи, кошът е, как да ви го обясня. Завива се така, ей така е кошът и тука е отвор. Тука го мажем с мамалига и го слагаме в езерото. Рибата отива там да се храни и влиза вътре

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

у коша. Тука отзад отваряме и има едно платно завързано, и оттам вадим рибата. Много сме работили с тия кошове.

И това се прави през лятото?

Не, то може през зимата. Защото сега през лятото, есента се режат тия шибалки, нали да могат да изсъхнат малко, за да може да се направи кошът.

А тези, преплитанията пак със същото, от същата върба ли са?

Да, да всичко от същото. Всичко е от един и същ материал.

И къде се маже мамалигата? По вече изплетения кош?

Да, като се изплете кошът. Нали ви обясних, кошът е ей така, оттука е отворът. Тука завива и става така, пак отвор има тука. Този отвор, дето влиза рибата, той се маже с мамалига наоколо, за да може самата риба да отива там. Тя отива като се храни и влиза вътре.

И каква риба се хваща в такъв кош?

Значи, тогава хващаме черноперка, някое шаранче, карас.

Казвали са ми, че в блатата, може даже с ръце да се лови.

Не, с ръце не сме хващали. През зимата, когато замръзне езерото, тука по края сме отивали с брадви. Щуката се вижда отгоре през леда. Отгоре като ударим и тя се зашеметява. Чупим леда и я вадим. Такива случаи е имало. А през лятото, дето е останала малка водата и е по-плитка, ние му казваме, с едни мрежички като пласи. Двама човека с една мрежа около два-три метра, вържем по един прът от двете страни и просто я влачим така. Заграждаме рибата и я изкарваме на брега.

Виж ти! Това е много интересно. И колко риба може да се улови по този начин?

О, не е голямо количество. Ние сме ходили като деца да я хващаме. Значи, то остава малко вода, просто една локва. И ние като газим вътре, я размътваме, и тя вече рибата не може да се осъзнае. Мътна е водата, рибата излиза отгоре и ние просто с пласата я обираме. Е, по кило, две кила, три кила, няма голямо количество.

Да, аз, за да си представя просто. Ами, чували ли сте, има ли някакви начини за съхраняване на риба да е свежа?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Значи, съхраняване на риба, единствено щуката, която хващаме, я осоляваме. И я държим в саламура един-два дена. След това я закачаме и тя изсъхва. Като изсъхне вече хубаво, я прибираш в хладилника. Когато искаш, дойдат ти гости, да ги посрещнеш, слагаш я във фурната. Тя загрева хубаво. Напръскваш я с вода и я увиваш в парцал някакъв, кърпа, и тя омеква. Става чудесно мезе.

А, саламурата от какво е?

От сол, само сол.

Няма вода, просто сол?

Не, вода със сол. Саламурата е така. Или може само да я осолеш. А някои предпочитат повече в саламура. Саламурата я правят с вода и сол. Тя си стои там два дена и си поема сол, колкото трябва.

И после я вадиш, сушиш?

После я вадиш, сушиш я за мезе за ядене.

И щуката е подходяща за това?

Да, само щуката.

А, някаква друга риба? Ами, ако трябва примерно, това не сега, разбира се, в миналото, ако трябва да се съхрани свежа някаква риба?

Навремето свежа риба много трудно да я съхраниш. Нямаło е фризери. Сега има фризери. Аз слагам във фризера. Пет-шест месеца, цяла зима има прясна риба да си вадя.

Затова питам аз. Ами добре. Като се заговорихме за тези неща, сигурно готвите рибена чорба?

Оффф.

И сте майстор вероятно?

Сега, аз имам вила на Атанасово, на Дунава. Имам и пещ. Там сме я правили с тоя моя колега. Тука приятели от Сребърна, казвам ви честно, почти всяка седмица идват и им правим чорба рибена. Но рибената чорба предимно се прави от много и разна риба. Не само от един вид риба, за да стане хубава, вкусна. Непременно трябва да има мряна, най е добре. Мряна, сомче, някоя бяла риба, тогаз става вкусна чорбата.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

И рецепта?

Рецептата да ви обяснявам ли?

Да.

Слагаме водата в чувена на котлона. Нарязваме две-три глави лук, да се свари лукът хубаво. Като се свари лукът добре, слагаме домати, те са в шише направени с моркови, с пипер, доматиен сок. Предварително в другия чувен сваряваме рибата. Вадим я, обезкостяваме да няма никаква кост. Когато се свари това всичко, слагаме рибата. Пускаме рибата, нарязваме лющяна и го слагаме. И на вкус като си я докараме, нали оцет, сол, вадим и си правим застрейка с яйца. Разбиваме яйцето. Оставяме да изстине чорбата и после по малко наливаме, и застрейваме. Много пъти съм слагал и кисело мляко. Слагаме и кисело мляко в чорбата.

Хайвер слага ли се в рибената чорба?

Да. Много пъти, когато има хайвер. Като е някоя риба, която има хайвер, слагаме го вътре. Той става приятен вкус.

А водата? Най-смешно е, винаги казвате: „и водата от Дунава”.

Не, не. Водата от Дунава не е толкова чиста. Вземаме си вода предимно от нашата чешма, тука сребърската.

Много ви е хубава чешмата.

Да, направена е хубава.

Тука как е наводнения, високи води?

Не. Ние сме на високо място тука. Наводнение тука не може стане никога при нас.

Разбирам. Има ли риби, на които не им се събира хайверът?

Да, на мряната. Може да получиш натравяне, разстройство. Изобщо на мряната хайверът не се яде. Който е ял, е патил.

На мряната, това е? Няма други?

Само на мряната, да.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Какво е отношението между рибарите и птиците - пеликаните и кормораните?

За нас кормораните са опасна напасть. Те много риба консумират. И просто, когато усетят пасаж, го нападат. Ние сме имали случаи, пускаме мрежата, пред нас кормораните почват да хващат рибата.

А пеликаните?

Пеликаните - не. Те по-не идват, по-бягат. Те ходят предимно в блатата в Румъния, тука в нашите блатата. По Дунава по-малко ходят.

Познавате ли различните птици? Какви птици има тука?

Има пеликани, лебеди, корморани и чайки.

Кой яде най-много риба? Кой изяжда най-много риба?

Пеликанът, пеликанът. Доколкото знам, дневно консумира по четири-пет килограма риба. А, когато са малките, може би и повече.

Има ли животни, които ядат риба?

Има. Това са видрите. Те нападат рибата и я ядат.

Срещат ли се тука по този край?

Има ги, да. Има ги.

Правят бели на рибарите или не?

Правят. Влизат някой път във винтерите, и ги прегризват. Правят дупка, както казваме ние, скъсват мрежата.

А чували ли сте за нещо, наречено воден бик?

Не. Тук при нас не съм чувал.

Никулден как го празнувате?

О, непременно на Дунава с рибената чорба, с рибата.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

На Дунава, на стоянката?

На Дунава ние си имаме виличка там. Там масата е голяма и всичко. Правим си както трябва да бъде, с преспиване.

Кое е най-задължително за трапезата на Никулден?

Непременно трябва да има риба и чорба.

Пълните ли шаран?

Не, не. Ние не се занимаваме с пълнене. Предимно чорбата и пържената риба.

Да, разбирам. А, като сте бил малък, помните ли нещо по-различно за Никулден? Родата да се събира?

Не, не сме. Като малък не сме се събирали.

Да питам за някакви термини. Какво е затон примерно?

Значи, затонът е това, което е издадено навътре в реката. Просто суша или камъни, и е издадено навътре в реката. И след това като се зададе водата и тука отзад става като затон. И на това му казваме затон.

Там е хубаво място ли?

Там се събира рибата. Имаме на острова тука такива места, там слагаме предимно мрежи, станози. Слагаме ги вечерта и сутринта отиваме, и ги вадим.

Мрежата станок е такава постоянна?

Тя си стои. Може да бъде и фацарийска, може да бъде и дънна мрежа. Вече, за каквата риба искаш да хванеш. Като искаш по-голяма, хващаш по-рядка. Зависи каква риба има.

А какво е тона или тоня, не знам как?

Тоня знаеш ли какво е? Тоня е това, сега примерно, оттука на края на масата започваме да пускаме мрежата. До края на тая маса си има белег от сушата. Трябва да извадиш мрежата, защото на много места има чукани, има големи камъни по Дунава, които като закачиш мрежата, режеш.

А тонята е всъщност?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Тонята е място, където плува мрежа. Това е тонята.

И ако има много лодки, няколко лодки?

Всеки сега, днеска отиваме примерно пет човека. Първият съм аз, вторият е другия. Като изтека аз, като извадя, другият пуска след мен. Той като изтече, другият пуска, един след друг.

Има ред?

Да, разбира се.

Който първи е отишъл...

Той си пуска първи, втори, даже сме се записвали. И всеки си знае, с кого е. Дойде му редът и си пуска.

А някакво старшинство или...?

Не, просто ние си правим сами.

Просто ред, организация.

Да, ред си имаме. Да.

Ами, може ли да ни покажете винтера?

Разбира се.

Благодаря!

Сега тука, ако това е кол, за него вържем платното горе и долу, и го набиваме в брега. А, тука нещо е станало. Ще го оправим. О, то се отвърза. Ще го вържем по-здраво и ще стане работата.

Значи, все едно, че това е кол, който е в брега?

Тука - да. Този кол се забива в брега. Тука се набива друг кол и се опъва винтерът. Ето, трябва да лежи така. Тука като се набие колът, трябва така да се разпредели, да може тия обръчета да паднат на земята, на дъното на реката. Рибата идва оттам, по платното, по платното и влиза вътре. Има, вижте, един отвор тука.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да.

Тука има друг отвор. Значи като дойде от него отвор, като влезе тук, оттука се завърта и вече излизане няма.

Я, пак!

Ето го големия отвор отпред. Отпред има също друг отвор.

Видях го.

Ето го този отвор големия, видяхте го нали?

Да.

Оттука като дойде, минава през този отвор ей тука и вече се завърта, влиза вътре и си остава рибата вътре.

Този сега купен ли е или е правен?

Не, това е правен от нас. Ние сме си ги правили. Само тия обръчета са купени.

А това е...?

Това е мрежа.

Тя води, тя просто държи винтера?

Тя насочва рибата, за да идва насам. Нали там е в брега, и винтерът е тука, тя като дойде рибата там по платното, по платното и влиза вътре.

Разбирам. Те разрешени ли са?

Да. За винтерите билетът е най-скъп.

Супер. Това е за сом или?

Не е само за сом, за всякаква риба, но предимно за сом. Влиза и друга риба.

Колко риба може да хване един такъв винтер?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Ами, с един такъв винтер, аз ви казах, ние с бай Петко хванахме един - двадесет и четири, един - девет и един - шест килограма в един винтер. Иначе по пет, по шест, по седем, осем килограма.

Обикновено една двойка рибари или вие колко винтера имат? Колко винтера можеш да заложиш?

О, ние имаме към петнадесет-шестнадесет винтера.

И какво? Как ги...?

Ами, слагаме ги на острова в брега. Обикаляме острова предварително, ей сега водата е ниска, отиваме и си правим места. Чистим, за да няма клони, да няма нещо друго, за да можем да си пуснем винтера там. Защото, ако не падне винтерът тука долу така, риба няма да вземеш. И там платното също трябва да бъде на дъното. Защото тя е дънна риба. Като дойде оттам, ако има такъв отвор, ей както сега е там отворът, тя ще си мине цялата и ще замине.

Ей тука отдолу?

Да. Трябва да бъде плътно до дъното.

И можеш да имаш петнадесет винтера, които да обслужиш за определено време?

Ами не всяка сутрин ходим. На два дена, на три дена, защото тя, като влезе тука рибата, все едно си в живилник. Тя не може да умре тука и си живее вътре.

А какво е живилник?

Живилник пак е нещо като винтер, ей такова, пак с обръчета и се пуска във водата, като хванеш рибата.

Да, да, тя е живата риба, която си хванал...

Да и си я пускаш вътре да живее.

Благодаря много, че ни го показахте! И този винтер кога за последно е ловил риба?

Този винтер - миналата година на язовира. Сега съм на язовира пазач.

Аха, на кой язовир?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

На Сребърския.

На Сребърския?

Да.

Там как е рибата? Има ли я?

Е, има я. Има шаран, амур, сом, карас има.

Карас е, вие го казахте няколко пъти...?

Ние - карас, а видинци му казват таранка.

Аха. Много благодаря!

Да сте живи и здрави. Ако искате, мрежа да ви покажа? Ама то мрежите, те - за скумрия.

Да. Ловим риба на чешмата.

Да. Сега това е много дълбоко. Това е дълбоко някъде около четири метра и половина. Това е за скумрия му казваме фацарийско. Това плува отгоре. Това не е по дъното. И като пуснеш тапите, като удари рибата и тапата почва да мига, дето удари риба. И се вижда къде има риба.

Мига тапата?

Да, мига тапата. Това е.

И това сега...?

Това е сто метра дълго.

Колко му е окото?

Окото - тридесет и шест.

И от какъв материал е?

Това е найлон. Това се купува готово. Мрежата е готова от магазина, не я плетем ние.

Но тази конструкция?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Това вече, въжетата си ги купуваме пак ние. Тапите също ги купуваме. И си има определено, на какво разстояние да се вържат.

Самото шиене това вие си го правите?

Ние си го правим. Въжетата и тапите ние си ги вържем. Оловото си го набиваме ние.

Да, има майсторлък в тая работа.

Е, има. Срещу всяка тапа трябва да има олово. Виждате ли сега. Я сега хвани там. Ето, виждате ли?

Разбрах. Срещу всяка тапа трябва да има олово. И цялото това нещо плува по повърхността на водата?

Да, да.

Добре, а оловото?

Оловото, ние си имаме специален калъп, в който го изливаме предварително. Зависи от големината на тапите. Режем си размера, който е оловото, и замерваме, за да видим горе-долу, колко ще потъне там. Да не би да го изрежеш много, пък да потъне, да е много тежко. Трябва да бъде нормално.

И това колко е голямо?

Това е, чакайте, то беше шест, някъде около четири метра е дълбочината му.

Ти виждаш ли изобщо през камерата тая фина история?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Име на съставителя/редактора: БРТПП

Адрес: ул. „Войводова“ 12-14 Русе

Телефон: 082507606

Електронна поща: info@brcci.eu

Проектът “Мемофиш” е съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие по Програма Интеррег V-A Румъния-България.

Стойност на финансирането от ЕФРР: 423 921.71 евро

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“,
eMS ROBG-420

Дата на публикацията: декември 2018 г.

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната
позиция на Европейския съюз

www.interregrobg.eu

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

www.interregrobg.eu